

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ.

ΟΥΔΕΜΙΑ εὐαγγελικὴ δογματικὴ ὑπόθεσις οὐδὲ πλέον καθαρὰ οὐδὲ πλέον φοβερὰ τῆς ὑποθέσεως τοῦ σήμερον ἀναγνωσθέντος εὐαγγελίου. Ὁ μονογενὴς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ ἔρχεται πάλιν εἰς τὴν γῆν οὐχ ὡς τὸ πρῶτον ἀφανὴς καὶ ἄδοξος, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς δόξης καὶ τῆς θεϊκῆς μεγαλοπρεπείας καὶ λαμπρότητος· ἔρχεται δὲ οὐχ

ἵνα σώσῃ τὸν κόσμον, ὡς πρότερον, ἀλλ' ἵνα κρίνῃ πάντας τοὺς ἀπ' αἰῶνος ἄνθρωπους ζῶντας τε καὶ νεκρούς· ἀνταποδίδωσι δὲ εἰς μὲν τοὺς τὰ καλὰ πράξαντας βασιλείαν, εἰς δὲ τοὺς τὰ κακὰ ποιήσαντας κόλασιν· ἐπίσης δὲ καὶ ἡ βασιλεία καὶ ἡ κόλασις ἐστὶν αἰώνιος καὶ ἀτελεύτητος. Ταύτην τὴν διδασκαλίαν μετὰ πάσης σαφηνείας καὶ καθαρότητος διδάσκει τὸ σημερινὸν εὐαγγέλιον· ἐξ αὐτῆς δὲ συνίσταται τὸ ἄρθρον τῆς πίστεως τὸ ἐν τῷ ἁγίῳ συμβόλῳ περιχόμενον, καὶ ὑπὸ πάντων τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν πιστευόμενον καὶ ὁμολογούμενον, ἡγουν τὸ « Καὶ πάλιν » ἐρχόμενον κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ » τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος ». Ἄρα γε δὲ ὁ φοβερός καὶ δικαιοτάτος κριτῆς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ μόνον τὰ περὶ ἐλεημοσύνης ἐξετάζει, καὶ εἰς μὲν τοὺς ἐλεήμονας δίδωσιν τὴν βασιλείαν τὴν αἰώνιον, εἰς δὲ τοὺς ἀνελεήμονας τὴν κόλασιν τὴν ἀτελεύτητον; — Ἐὰν οὕτως ἔχῃ, ὁ φόβος οὐκ ἔστι τοσοῦτον μέγας, διότι καθεὶς εὐκόλα γίνεται ἐλεήμων, καὶ σώζεται. Ἀκούσατε πρῶτον τὴν ἐρμηνείαν τῶν σήμερον ἀναγνωσθέντων εὐαγγελικῶν λόγων, ἔπειτα ἀκούετε καὶ τὴν λύσιν τῆς προκειμένης ἀπορίας.

Εἶπεν ὁ Κύριος, Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ.

Οὐκ ἐφανερώσεν εἰς ἡμᾶς ὁ θεάνθρωπος οὐδὲ εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς ἐλεύσεται, οὐδὲ ποῦ στήσῃ τὸν θρόνον τῆς δόξης, ἐν

ᾧ καθίσας κρίνει τὸν κόσμον. Τινὲς δὲ ἀκούοντες τὸν προφήτην Ἰωήλ, λέγοντα, « Καὶ συναΐξω πάντα τὰ ἔθνη, καὶ κα- » τάξω αὐτὰ εἰς τὴν κοιλάδα Ἰωσα- » φάτ, καὶ διακριθήσομαι πρὸς αὐτοὺς ἐκεῖ » ὑπὲρ τοῦ λαοῦ μου· ἐξεγειρέσθωσαν, ἀνα- » θαινέτωσαν πάντα τὰ ἔθνη εἰς τὴν κοι- » λάδα Ἰωσαφάτ, διότι ἐκεῖ καθιῶ τοῦ » διακρίναι πάντα τὰ ἔθνη κυκλόθεν » εἶπον, ὅτι ὁ τόπος, ἐν ᾧ καταβάς ὁ Κύριος στή- » σει τὸν θρόνον τῆς δόξης καὶ τῆς φοβεραῆς αὐτοῦ κρίσεως, ἐστὶν ἡ κοιλάς τοῦ Ἰωσα- » φάτ, ἣτις ἐστὶν αὐτὸς ὁ χειμάρρους ἡ ἡ φάραγξ Κεδρών· εἰς τοῦτο δὲ εὐκόλως κα- » θεὶς πειθεταί, ἐὰν ἀναγνώσῃ τὰ προφητι- » κά λόγια τοῦ τρίτου κεφαλαίου τοῦ Ἰωήλ, καὶ νοήσῃ τὴν ἐν αὐτοῖς ἀλληγορίαν. Ἐφα- » νέρωσε δὲ ὁ θεάνθρωπος τὴν δόξαν, μεθ' ἧς πάλιν ἔρχεται, ἵνα μὴ νομίσωμεν, ὅτι καὶ ἡ δευτέρα αὐτοῦ παρουσία ἐστὶ ταπεινὴ καὶ ἀγ- » νώριμος, καθὼς καὶ ἡ πρώτη· εἰς τὴν πρώτην ἐφάνη βρέφος ἐσπαργανωμένον, ἐν φάτῃ τῶν ἀλόγων κείμενον· εἰς τὴν δευτέραν ὀ- » φθήσεται θεὸς πανυπερένδοξος, ἐπὶ θρόνου κρίσεως καθήμενος. Τὴν δόξαν καὶ λαμπρό- » τητα τῆς δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας περι- » γράφει πλατύτερον ὁ ἅγιος προφήτης Δα- » νιήλ, μέγαν φόβον ἐνστάζων εἰς τὴν καρ- » διαν παντός πιστοῦ ἀνθρώπου· « Ἐθεώρουν, » λέγει, ἕως ὅτου οἱ θρόνοι ἐτέθησαν, καὶ » παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθητο, καὶ τὸ ἔνδυμα » αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιῶν, καὶ ἡ θρῖξ τῆς » κεφαλῆς αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον καθαρὸν, ὁ » θρόνος αὐτοῦ φλόξ πυρός, οἱ τροχοὶ αὐτοῦ » πῦρ φλέγον· ποταμὸς πυρός εἵλκεν ἔμ- » προσθεν αὐτοῦ· χίλια χιλιάδες ἐλειτούρ-

Ἰερών. εἰς
τὸν Ἰωήλ.
Ἰωήλ. 3,
2, 12.

Ἰερών. εἰς
τὸ ὄνομα-
στικόν.

Ματ. 25,
31.

Δαν. 7,
9, 10.

» γουν αὐτῶ καὶ μύριαι μυριάδες παρ-
» στήκεισαν αὐτῶ· κριτήριον ἐκάθισε, καὶ
» βίβλοι ἠνεώχθησαν.

Ματ. 25,
32.

Καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν
αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἀφοριεῖ
αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὡσπερ ὁ ποι-
μήν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν
33. ἐρίφων· καὶ στήσει τὰ μὲν πρό-
βατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρί-
φια ἐξ εὐωνύμων.

2. Κορ.
5, 10.

Πάντα τὰ ἔθνη, πάντες οἱ ἀπ' αἰῶνος
ἄνθρωποι, οἱ γεγεννημένοι ἀπὸ Ἀδάμ ἕως
τῆς ὥρας ἐκείνης, συναθροισθέντες, παρα-
σταθήσονται ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ βήματος
τοῦ δικαίου κριτοῦ, περιμένοντες τὴν δι-
καίαν αὐτοῦ ἀπόφασιν. Τοῦτο αὐτὸ ἐκή-
ρυττε καὶ ὁ θεηγόρος ἀπόστολος, λέγων,
« Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ
» ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα
» κομισθῆται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος,
» πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακόν ».
Τότε δὲ χωρίζει ὁ κριτὴς τοὺς δικαίους ἀπὸ
τῶν ἀμαρτωλῶν, καθὼς ὁ ποιμὴν χωρίζει
τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐριφίων· βάλλει δὲ
τοὺς μὲν δικαίους, οὓς ὀνομάζει πρόβατα
διὰ τὸ πρᾶον τοῦ ἤθους καὶ ἡμερον, εἰς τὰ
δεξιὰ, τοὺς δὲ ἀμαρτωλούς, οὓς ἐκάλεσεν
ἐρίφια διὰ τὸ ἄγριον καὶ ἄτακτον, εἰς τὰ
ἀριστερὰ αὐτοῦ μέρη. Ἐπειτα ἐπιφέρει καὶ
τὴν ἀπόφασιν, κηρύττων καὶ τὸν λόγον τῆς
αὐτοῦ ἀποφάσεως.

Ματ. 20,
34.

Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τῆς ἐκ
δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε οἱ εὐλογημέ-

(ΚΥΡΙΑΚ. ΕΥΑΓΓΕΛ. ΤΟΜ. Β')

νοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσα-
τε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασι-
λείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· ἐ- 35.
πίνεσα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φα-
γεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με·
ξένος ἦμην, καὶ συνηγάγετέ μοι·
36. γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἡσθέ-
νησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με ἐν φυ-
λακῇ ἦμην, καὶ ἦλθετε πρὸς με.

Καὶ ἡ ὀνομασία τῶν δικαίων χαροποιὰ
καὶ ἔνδοξος· « Εὐλογημένοι » λέγονται ὑπὸ
τοῦ θεοῦ καὶ πατρός τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ· ὁ δὲ λόγος « Κληρονομήσατε »
θαυμάσιός ἐστι καὶ πανέντιμος, ὡς σημαί-
νων τὴν συγγένειαν καὶ οἰκειότητα τοῦ
θεοῦ μετὰ τῶν δικαίων· οὐκ εἶπε Λάβετε,
διότι καὶ οἱ ξένοι λαμβάνουσι κατὰ λόγον
δωρεᾶς, ἀλλὰ « Κληρονομήσατε » εἶπε,
διότι οἱ συγγενεῖς καὶ οἰκεῖοι κληρονομοῦσι
τῶν συγγενῶν τὰ ἀγαθὰ. Ἀλλὰ καὶ ὁ λό-
γος οὗτος « Τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασι-
» λείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου » πολλὴν
ἐμφανίζει τὴν ἀγαθότητα καὶ μεγαλοπρέ-
πειαν, καθότι δείκνυσιν οὐ μόνον τὴν ἄμε-
τρον τοῦ θεοῦ φιλάνθρωπιαν, ἀλλὰ καὶ τὴν
τιμὴν καὶ μεγαλειότητα τοῦ ἀνθρώπου·
διότι αὐτὴ ἡ ἀπὸ πρώτης κτίσεως κόσμου
ἐτοιμασία τῆς βασιλείας διὰ τὸν ἄνθρωπον
τί ἄλλο σημαίνει εἰμὴ τὴν βασιλικὴν τοῦ
ἀνθρώπου ἀξίαν καὶ τὸ ὑπερέχον πάντων
τῶν ἄλλων ἐπιγείων κτισμάτων; Ἐλθετε,
λέγει πρὸς τοὺς δικαίους ὁ κριτὴς ὁ ἐπὶ
θρόνου δόξης καθεζόμενος, κληρονομήσατε
τὴν βασιλείαν, ἣτις ἡτοιμάσθη δι' ὑμᾶς ἀ-
π' ἀρχῆς κόσμου. Ταύτην δὲ τὴν ἀπόφασιν

περὶ τῶν δικαίων ἐκφωνήσας, προστίθησι καὶ τὸ διὰ τί τοιαύτην ἀπόφασιν ὑπὲρ αὐτῶν ἐποίησε· διότι, λέγει, καὶ ἐθρέψατέ με πεινῶντα, καὶ ἐποτίσατέ με διψῶντα, καὶ ξένον ἐφιλοξενήσατέ με, καὶ ἐνεδύσατέ με γυμνόν, καὶ ἀσθενῆ με ἐπεσκέψασθε, καὶ ἐν φυλακῇ ὄντα, ἦλθετε πρὸς με. Σημείωσαι δέ, ὅτι ταῦτα τὰ ἐξ εἶδη τῆς φιλανθρωπίας καὶ τοῦ ἐλέους οὐ μόνον ὑλικῶς, ἀλλὰ καὶ πνευματικῶς ἐνεργοῦσιν οἱ δίκαιοι, διὰ λόγου ἐνεργετοῦντες τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχάς· διότι καὶ διὰ τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας τρέφουσι τὰς ψυχὰς τῶν ἐν λιμῷ ὄντων οὐχὶ ἄρτου, ἀλλὰ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τῆς δογματικῆς κατηχήσεως ποτίζουσι τοὺς διψῶντας τῆς ζωῆς τὰ ῥήματα καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν καὶ σωτήριον, καὶ διὰ τοῦ κηρύγματος τῆς πίστεως συναγοῦσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ τοὺς ξένους καὶ ἀπηλλοτριωμένους ἀπ' αὐτῆς, καὶ διὰ τῆς ἐπαγγελίας τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐνδύουσι τὸ ἱμάτιον τῆς εὐφροσύνης καὶ τὸν χιτῶνα τοῦ σωτηρίου τοὺς γυμνοὺς τῶν καλῶν ἔργων, καὶ διὰ τῆς συμβουλῆς αὐτῶν στερεοῦσι καὶ ἐπιφροννύουσι τοὺς ἀσθενεῖς, βαστάζοντες τὰ τούτων ἀσθενήματα, καὶ τοὺς ἐν τῷ σκότει δὲ τῆς ἀμαρτίας κειμένους φωτίζουσι τῷ φωτὶ τῆς αὐτῶν νοουθεσίας. Τί δὲ πρὸς ταῦτα ἀποκρίνονται πρὸς τὸν κριτὴν οἱ δίκαιοι;

Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; πότε

δέ σε εἶδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν; πότε δὲ σε εἶδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἦλθομεν πρὸς σέ; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

Τῆς ταπεινοφροσύνης ἡ ἀρετὴ διαμένει καὶ μετὰ θάνατον ἀνεξάλειπτος· ὅθεν οἱ δίκαιοι καθὼς ἔκρυπτον τὰς ἀρετὰς αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, οὕτω, καὶ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ταπεινούμενοι, οὐ στέργουσιν εἰπεῖν, ὅτι ἦσαν ἐλεήμονες· καὶ δὲ ἐγίνωσκον, ὅτι ἢ πρὸς τοὺς πτωχοὺς εὐεργεσία πρὸς τὸν θεὸν ἀναφέρεται, ὑποπαραιτούμενοι ὁμῶς, λέγουσιν, Οὐδέποτε οὐδὲ ἐθρέψαμεν, οὐδὲ ἐποτίσαμεν, οὐδὲ ἄλλην τινὰ περιποίησιν ἐδείξαμεν πρὸς σέ τὸν βασιλέα τῆς δόξης καὶ Κύριον. Οἰκονομικῶς δὲ ὁ θεάνθρωπος ἔθηκεν εἰς τὸ στόμα τῶν δικαίων ταῦτα τῆς ταπεινοφροσύνης τὰ λόγια, ἵνα διὰ τῆς ἀποκρίσεως αὐτοῦ μάθωμεν, ὅτι ὁ πτωχὸς παρίστησι τὸ θεῖον αὐτοῦ πρόσωπον· εἴτι δ' ἂν ποιήσωμεν εἰς τὸν πτωχόν, τοῦτο ποιῶμεν εἰς αὐτὸν τὸν Χριστόν· « Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ » τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, » ἐμοὶ ἐποιήσατε ». Ἄκουε δὲ μετὰ πόσης ἐμφάσεως ἐπιβεβαιοῖ τοῦτο· « Ἀμὴν λέγω » ὑμῖν », ὡς πράγμα βέβαιον καὶ ἀναμφίβολον λέγω εἰς ὑμᾶς, ὅτι ὅσον ἐποιήσατε εἰς ἓνα τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλα-

χίστων, εἰς ἐμὲ τοῦτο ἐποιήσατε. Καὶ ἀδελφοὺς μὲν ἐκάλεσε τοὺς πτωχοὺς, ἐπειδὴ « τὰ παιδιά κεκοινωνήκε σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν », ὅπερ ἐστίν, ἐπειδὴ ἐγένετο ἄνθρωπος, καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν ἠγάασε, διὰ τοῦτο « οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, Ἐπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου ». ἐλαχίστους δέ, εἴτε διὰ τὸ εὐτελές τῆς σωματικῆς αὐτῶν καταστάσεως, εἴτε διὰ τὸ ταπεινὸν τοῦ φρονήματος καὶ πολιτεύματος, καθότι καὶ αὐτὸς « ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ ». Καὶ ταῦτα μὲν ἀπεφάσισεν ὁ Κύριος καὶ εἶπε περὶ τῶν δικαίων· ἀκούσωμεν δὲ τί ἀποφασίζει καὶ κατὰ τῶν ἀμαρτωλῶν.

Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· ἐπειάσα γάρ, καὶ οὐκ ἔδωκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενῆς καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.

Τρεῖς τιμωρίας δηλοποιεῖ ἡ τοῦ θεοῦ ἀπόφασις κατὰ τῶν ἀμαρτωλῶν· χωρισμὸν θεοῦ, « Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι »· πῦρ ἀτελεύτητον, « Εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον »· συγκατοίκησιν μετὰ τῶν πονηρῶν δαιμό-

νων, « Τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ». Εἰσὶ δὲ καὶ αἱ τρεῖς τοσοῦτον ἀφόρητοι κατὰ τὸ βάρος, βασανιστικαὶ κατὰ τὴν οἴκησιν, παρατεταμέναι κατὰ τὸν καιρὸν, φοβεραὶ καὶ κατ' αὐτὸ τὸ ὄνομα Κατηραμένοι, ὥστε οὐδὲ νοῦς δύναται νοῆσαι, οὐδὲ γλῶσσα ἀνθρώπου περιγράψαι αὐτάς, ὡς πρέπει. Βλέπε δὲ πῶς ὁ φιланθρωπότατος θεὸς βασιλείαν ἠτοίμασεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, οὐχὶ δὲ καὶ κόλασιν καὶ τιμωρίαν· κόλασιν δὲ ἠτοίμασε διὰ τοὺς δαίμονας· « Πορεύεσθε, εἶπεν, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ». Ὁταν δὲ οἱ ἄνθρωποι, ἀσπλαγχνοὶ γενόμενοι, ὥσπερ οἱ δαίμονες, δι' οὐδενὸς τρόπου ἐλεῶσι τοὺς πτωχοὺς, τότε καὶ αὐτοὶ καταδικάζονται μετὰ τῶν ἀσπλαγχνῶν δαιμόνων εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ· διὰ τοῦτο, λέγει, ὁ δικαιοτάτος κριτὴς πρὸς τοὺς ἀνελεήμονας, καταδικάζω ὑμᾶς, διότι « ἐπειάσα, καὶ οὐκ ἔδωκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· ἀσθενῆς καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με ». Τί δὲ πρὸς ταῦτα ἀποκρίνονται οἱ πανάθλιοι ἀμαρτωλοί;

Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοί, λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων, Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον

οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.

Ἐπειδὴ οἱ ἄπιστοι προλαβὼν ἐκρίθησαν ἄξιοι κολάσεως διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν κατὰ τὸ « Ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ », διὰ τοῦτο οἱ ἀσεβεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνίστανται οὐχ ἵνα κριθῶσιν, ἀλλ' ἵνα καταδικασθῶσι. « Διὰ » τοῦτο, λέγει ὁ προφήτης, οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει ». Οὗτοι οὖν οἱ πρὸς τὸν κριτὴν ἀποκρινόμενοι παράνομοι μὲν εἰσι καὶ ἁμαρτωλοί, οὐχὶ δὲ ἄπιστοι, ἀλλὰ πισοί· τίς δὲ ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ πιστός, ὅστις οὐδέποτε ἤκουσε τὰ λόγια τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου; τίς τῶν πιστῶν ἀγνοεῖ, ὅτι ὁ πτωχὸς παρίστησι τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ὅτι, ὅστις ἐλεεῖ τὸν πτωχόν, ἐλεεῖ αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν; — Οὐδεὶς ἢ ἀπόκρισις οὖν τῶν ἁμαρτωλῶν ἐστὶ πρόφασις ψευδῆς καὶ δόλιος· εἰς ἐκεῖνο δὲ τὸ φοβερώτατον καὶ ἀλάνθαστον κριτήριον οὐδεμίαν ἰσχὺν ἔχει τὸ ψεῦδος καὶ ὁ δόλος· ὅθεν μένει μὲν ἄπρακτος ἢ τῶν ἁμαρτωλῶν πρόφασις, τελεῖται δὲ τοῦ θεοῦ ἡ δικαία ἀπόφασις.

Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Τὸ « Ἀπελεύσονται οὗτοι, ἤγουν οἱ » ἁμαρτωλοί, εἰς κόλασιν αἰώνιον », ἐμφράττει τὸ στόμα ἐκείνων, οἵτινες παραλόγως λέγουσιν, ὅτι ἔχει τέλος ἡ κόλασις· διότι τὸ αἰώνιον οὐδὲν ἕτερον σημαίνει εἰμὴ τὸ ἀτελεύτητον. Ἐὰν ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ θεοῦ διὰ τὸν πρόσκαιρον κόπον τῆς ἀρετῆς εἰσάγη εἰς βασιλείαν αἰώνιον τοὺς δικαίους, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ διὰ τὴν πρόσκαιρον ἡδονὴν τῆς ἁμαρτίας κολάζει αἰωνίως τοὺς ἁμαρτωλοὺς· αἰώνιον τὸ βραβεῖον τῆς ἀρετῆς διὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ θεοῦ, αἰώνιος καὶ ἡ τιμωρία τῆς ἁμαρτίας διὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ θεὸς ἐδόξαζεν αἰωνίως καὶ ἐκόλαζε προσκαίρως, ἐνήργει μόνον ἡ εὐσπλαγχνία αὐτοῦ, ἔμενε δὲ ἀργὴ ἡ δικαιοσύνη· τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀδύνατον· ἐπειδὴ, ὅσον ὁ θεὸς ἐστὶν εὐσπλαγχνος, τοσοῦτόν ἐστι καὶ δίκαιος· ἄπειρος καὶ ἡ εὐσπλαγχνία, ἄπειρος καὶ ἡ δικαιοσύνη. Ὅταν δὲ καὶ ἡ βασιλεία καὶ ἡ κόλασις ὑπάρχωσιν αἰώνια, τότε ἐπίσης ἐνεργεῖ καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας τὸ ἔλεος, καὶ τῆς δικαιοσύνης ἡ ἰσότης, τότε συνέρχεται ἡ εὐσπλαγχνία καὶ τὸ ἔλεος μετὰ τῆς κρίσεως καὶ δικαιοσύνης κατὰ τὸν ἱεροφάλην, ὅστις ἔψαλλεν, « Ἐλεον καὶ κρίσιν ἄσομαι » σοι, Κύριε· ψαλῶ καὶ συνήσω ἐν ὁδοῦ ἀμώμῳ ».

ἰεζν. 3,
18.

Ψαλ. 1,
5.

Ματ. 25,
46.

Ψαλ. 100,
1, 2.